

ЗВІТ ПРО ПРОЦЕС ПРОЄКТУВАННЯ **Пілотний проєкт управління даними CCD Україна**

Проектний звіт для мережі CCD
Підготував: Пол Курріон

СПІЛЬНЕ НАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ (CCD) – ЦЕ МЕРЕЖА 14 НАЙБІЛЬШИХ МІЖНАРОДНИХ НУО, ЯКІ РАЗОМ НАДАЮТЬ ПОНАД 1 МЛРД ДОЛАРИВ США ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ДОПОМОГИ СЕРТИФІКАТАМИ ЩОРОКУ.

www.collaborativecash.org

АВТОР: ПОЛ КУРРІОН ДЛЯ МЕРЕЖІ CCD

ПОДЯКА

Це дослідження та видання здійснено за підтримки гранту, який реалізують World Vision International та World Vision Німеччина від імені мережі CCD та за кошти Управління з гуманітарних питань Європейської комісії (ECHO)

**Європейський
Союз**

© Ця праця ліцензована згідно з некомерційною ліцензією Creative Commons Attribution

ЗМІСТ

Вступ	4
Дисклеймер	4
Процес проєктування	5
Термінологія	6
Передумови	7
Обмеження	8
Зацікавлені сторони	9
Процес	11
Принципи розробки проєктів	12
Захист даних	13
Демократизація	14
Локалізація	19
Розпорядник даних	20
Роль	20
Форма	24
Розробка різних сфер	26
Додаток 1:	31
Визначення принципів проєктування	31

ВСТУП

Дисклеймер

Це проєктний документ, а не дослідження. Цей аналіз не є вичерпним, оскільки він призначений лише для забезпечення контексту для проєктних рішень. Будь-які фактичні помилки в примітці відображають обмеження процесу проєктування, а не внески учасників цього

РІШЕННЯ,
ЗАПРОПОНОВАНЕ В
ПРОЄКТНІЙ ЗАПИСЦІ,
ПРИЗНАЧЕНЕ ЯК
ВІДПРАВНА ТОЧКА ДЛЯ
ССD ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ
НОВИХ МОДЕЛЕЙ
УПРАВЛІННЯ ПІД ЧАС
ВИРІШЕННЯ КОНКРЕТНОЇ
ПРОБЛЕМИ.

процесу. Рекомендації, які він дає, є тимчасовими і не відображає зобов'язань ССD або будь-кого з її членів. Рішення, запропоноване в проєктній записці, призначене як відправна точка для ССD для тестування нових моделей управління під час вирішення конкретної проблеми. У цьому документі ми обговорюємо проблему перенаправлень в Україні.

Процес проєктування

Після дослідження, проведеного CCD у 2022 році, для розробки процесу проєктування було залучено зовнішнього спеціаліста (консультанта). Процес розпочався з окремих вебінарів, проведених для членів CCD у Південному Судані та Україні, після яких відбулися сесії запитань і відповідей. Після вебінарів у кожній країні віддалено було проведено серію сесій із залученням групи співробітників, запропонованих членами CCD. У той же час були проведені інтерв'ю з ключовими інформаторами, щоб дослідити конкретні питання, пов'язані з робочим середовищем, зокрема правовими та технічними моментами. Цей документ про пілотний дизайн був сформований з усієї цієї інформації.

Ми підходимо до питання перенесення даних, вирішуючи чітко визначену конкретну проблему, з якою стикаються гуманітарні організації (дедуплікація в Південному Судані та перенаправлення в Україні), і вирішуємо її за допомогою підходу, який покращує доступність і участь (керування даними). Після того, як ефективність цього підходу буде доведено, що він працює, він повинен стати міцною основою для перенесення даних, оскільки буде: а) технічна основа для переміщення даних між організаціями, б) механізми участі, щоб гарантувати, що інтереси одержувачів допомоги враховуються в) краще розуміння одержувачами допомоги (та організаціями) своїх інтересів щодо того, як використовуються їхні дані.

Термінологія

Щоб забезпечити ясність різних термінів, які використовуються в процесі розробки, ми розробили окремий Глосарій (Додаток А), у якому наведено визначення ключових термінів і джерела цих визначень. Тут ми розповімо лише про важливий термін перенаправлення.

Перенаправлення

Процес проєктування спочатку розпочався з наміром зосередитися на випадку використання перенаправлення щодо захисту, який «включає оцінку потреби людини в захисті, який має проводити добре підготовлений технічний спеціаліст із захисту». Як фасилітатори процесу розробки, так і учасники вважали, що перенаправлення щодо захисту є надто чутливим і складним для пілотного проєкту, що потребує набагато більше консультацій, зокрема щодо заходів захисту даних.

Організації, які займаються захистом, також розрізняють перенаправлення, яке включає «взаємодію між собою принаймні двох гуманітарних працівників і передачу контактних даних особи, яка потребує послуги», та консультування, яке міститься в Міжвідомчих мінімальних стандартах¹ щодо перенаправлення для України визначає як «надання інформації про послуги або надання номера гарячої лінії організації особі, яка потребує послуги, без зв'язку з іншим гуманітарним персоналом».

Щоб уникнути плутанини, для цілей цього документа ми будемо використовувати визначення перенаправлення, викладене в Міжвідомчих мінімальних стандартах, спочатку розроблених для Лівану та адаптованих і опублікованих для України 27 травня 2022 року:

«Перенаправлення – це процес скерування особи чи сім'ї до іншого надавача послуг, оскільки вони потребують подальших дій для вирішення визначеної потреби, яка виходить за межі компетенції чи сфери діяльності поточного надавача послуг».

¹ Крім того, організації із захисту використовують концепцію перенаправлення, яка є «передачею основної інформації про особу: її ім'я, місцезнаходження та номер телефону... технічним спеціалістам із захисту». Перенаправлення не потребує жодної оцінки потреб у захисті чи передачі будь-якої інформації, крім основних контактних даних, і має здійснюватися по телефону, а не за допомогою міжвідомчої форми перенаправлення.

ПЕРЕДУМОВИ

У серпневому звіті CALP (The Cash Learning Partnership) про Україну рекомендовано, щоб «гуманітарні організації, які зараз використовують онлайн-платформи самореєстрації мали розробити спільну платформу самореєстрації та централізовану систему перенаправлення», зазначивши, що поточна система була неефективною та непідзвітною та не призвела² до збалансування навантаження між організаціями та місцями. У звіті описано, що потрібно для досягнення цього підходу:

«Значна координація, підкріплена меморандумами про взаєморозуміння, угодами про обмін даними між організаціями та державними органами, а також законодавством щодо обміну даними, таким як правила та норми GDPR (Загальний регламент про захист даних), і стандартними операційними процедурами впровадження перенаправлень».

До червня 2023 року цього не було досягнуто. Перенаправлення продовжують розглядатися як просто «додаткова пропозиція», а не як основний компонент гуманітарних програм; майже ніколи не включаються в бюджети проєктів і планування, вони не мають пріоритетів і залишаються з недостатніми ресурсами, з невеликими ознаками спільного підходу. Це призводить до неефективного використання даних гуманітарними організаціями та неприпустимої втрати часу для отримувачів допомоги; наприклад, якщо НУО збирає дані для 1000 сімей і вибирає 200 для фінансової допомоги, € 800 сімей, які приділили свій час і дані, і які можуть мати право на безготівкову допомогу, але які можуть ніколи не отримати жодної додаткової інформації, а тому не отримати доступ до послуг.

Був досягнутий певний прогрес: члени CCD повідомили про принаймні 3 консорціуми НУО, які встановлюють системи перенаправлення між своїми членами. Ці системи перенаправлень обмежені як обсягом, так і розміром, і вони не вирішують глобальну проблему перенаправлень, описану у звіті CALP. Враховуючи постійну потребу в покращенні систем перенаправлення, це можливість розвинути ці зусилля для розробки та тестування нових колективних підходів до перенаправлень, які можна відтворювати та масштабувати.

² Реєстрація, націлювання та дедуплікація: реагування на надзвичайні ситуації в Україні (2022), мережа CALP.

Україна є потенційно хорошим вибором для такого пілотного проєкту. В Україні є високий рівень покриття мобільними мережами та використання Інтернету, а організації з надання допомоги змогли протистояти, наприклад, платформам онлайн-реєстрації та комунікації через програми обміну повідомленнями, які були б складнішими в інших випадках. Проте все ще існує значний цифровий розрив, особливо між сільським/міським населенням та старшим/молодшим населенням. Є також занепокоєння щодо проблем, які не є конкретно гуманітарними, але мають впливати на те, як гуманітарні організації обробляють дані, зокрема делікатність щодо надання уряду даних про чоловіків призовного віку, а також більш загальні занепокоєння щодо онлайн-шахрайства.

Обмеження

- 1 Україна має комплексне правове та регуляторне середовище** щодо використання даних із напрямком руху до відповідності нормам ЄС – Загального регламенту про захист даних. Окремі повідомлення учасників свідчать про те, що український уряд особливо чутливий після того, як українські громадяни подавали до суду через проблеми, пов'язані з даними, і не вірить, що поточна ситуація скасовує їхні відповідні зобов'язання. Це породило більше занепокоєння щодо обміну даними, ніж в інших місцях, що призвело, наприклад, до більш суворих процедур отримання згоди.
- 2 Операційне середовище в Україні** створює труднощі для будь-якої системи. Воно динамічне, з потенціалом швидкої зміни ситуації на місці; і делікатні, з конкретними політичними питаннями, що виникають у зв'язку з війною, наприклад, хто має вважатися законною владою в спірних районах. Хоча державна спроможність України є позитивною, вона зменшує політичний простір для створення пілотного проєкту.
- 3 Координаційні структури в Україні складні.** Велика кількість гуманітарних організацій працює на місцях, що призводить до створення широкого кола координаційних і консорціумних органів, які мають дуже різну ефективність. Це створює складніші умови для встановлення пілотного проєкту, що ускладнює досягнення консенсусу та запобігає випадковому виникненню конфліктів із наявними системами.

Зацікавлені сторони

У цьому розділі наведено огляд груп зацікавлених сторін. Рекомендації щодо залучення зацікавлених сторін наведено в розділі «Розробка різних сфер».

Спільноти

У центрі уваги нашого дизайну – група основних зацікавлених сторін у будь-якій інформаційній системі – тих, хто надає дані, які роблять систему корисною, в першу чергу, у цьому випадку окремі особи, сім'ї та громади України. Пілотний проєкт повинен намагатися включити їхню точку зору в усі моменти протягом проєктного циклу.

Міжнародні та національні НУО

Члени CCD вже працюють один з одним, а також з іншими організаціями, які не є членами CCD в інших робочих групах в Україні та сусідніх країнах, включаючи принаймні 3 консорціуми, які вже працюють над системами перенаправлення:

Таблиця 1: наявні та заплановані консорціуми перенаправлення

Назва	Члени
Спільне реагування на надзвичайні ситуації України (JERU)	Welthungerhilfe (ведучий) Concern Worldwide CESVI + місцеві НУО-партнери
Ukraine Response Consortium	ACTED (lead) CARE Germany World Vision International Right To Protection IMPACT (ERC приєднуються у вересні-жовтні)
Ukraine Cash Consortium	Norwegian Refugee Council People In Need Mercy Corps
Dorijka Consortium	Action Contre la Faim, Solidarités International, Triangle Génération Humanitaire, Humanité & Inclusion, Premiere Urgence Internationale

Ці консорціуми побудовані на двосторонній довірі між членами. Учасники вважають таку довіру необхідною навіть для досягнення початкової згоди щодо спільного планування. Малоймовірно, що пілотний проєкт зможе створити таку довіру сам по собі в межах проєкту.

Організації ООН

Відповідно до «[Звіту щодо фінансової допомоги в Україні 2023](#)», у сфері фінансової допомоги домінують дві організації ООН: ВПП (1 139 129 осіб отримали допомогу на суму 92 915 085 доларів США) та УВКБ ООН (231 967 осіб отримали допомогу на суму 42 273 000 доларів США). (ЮНІСЕФ, МОМ і Товариство Червоного Хреста України складають 5 найкращих організацій з точки зору масштабу). Незважаючи на (або, можливо, через) це домінування, ООН не змогла створити інклюзивну систему перенаправлення, тому CCD визначила це як потенційний приклад використання. Однак організації ООН беруть на себе ініціативу в обговоренні питань соціального захисту з українським урядом, а також беруть участь у підтримці механізмів перенаправлення, наприклад, для захисту дітей.

Державні установи

Уряд України зберіг значний потенціал протягом війни, що вплинуло на політику та діяльність гуманітарних організацій. У 2022 році почалися обговорення того, як гуманітарна допомога буде переведена на соціальний захист, що підтримується державою, і, ймовірно, продовжаться протягом 2023 року в рамках ініціативи «Перехід». Навіть якщо відбудеться успішний перехід протягом розумного періоду часу, і надалі існуватимуть невирішені гуманітарні потреби, які міжнародні та (швидше) національні НУО повинні будуть вирішувати. Зокрема, окремі особи та сім'ї можуть зіткнутися з прогалинами в державному забезпеченні або потребувати спеціалізованої підтримки, яку держава не може надати.

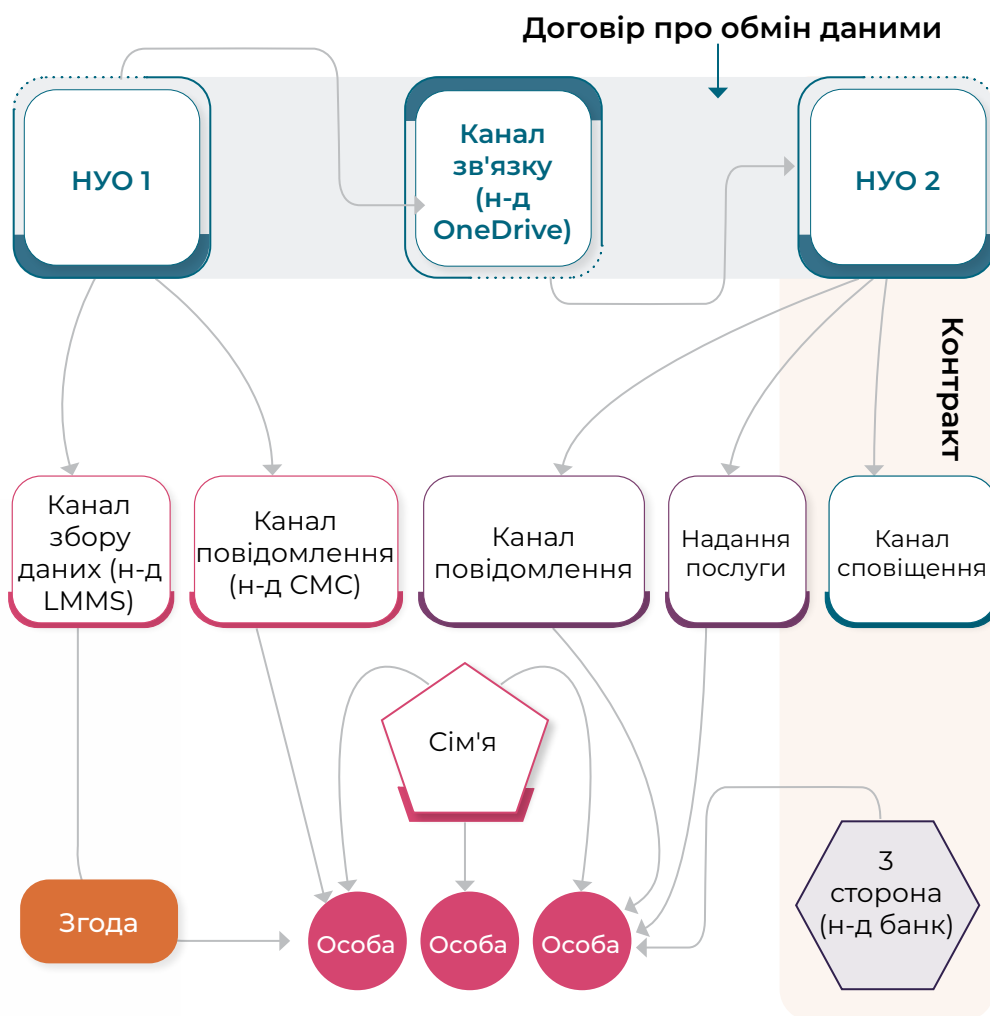
Приватний сектор

Усі організації-учасники використовували сторонні програмні та апаратні платформи, надані приватними компаніями. Ці платформи надають різноманітні функції, пов'язані як з реєстрацією, так і з доставкою; ці функції збігаються, але можливості кожної платформи не ідентичні, а самі платформи не сумісні. Малоймовірно, що будь-яка з цих платформ зможе сприяти створенню системи перенаправлення, а їхні корпоративні структури не піддаються підходу управління.

Процес

Під час проєктних сесій та інтерв'ю ми спілкувалися з представниками 3 консорціумів неурядових організацій, які, як ми дізналися, налагоджували процеси перенаправлення: Joint Emergency Response Ukraine (JERU), Ukrainian Response Consortium та Ukraine Cash Consortium. На основі цих інтерв'ю ми розробили загальну блок-схему, яка описує шлях перенаправлення та додаткові пов'язані процеси. Усі три консорціуми дотримуються подібного потоку, головна відмінність між якими полягає у залучених організаціях і використовуваних платформах.

Малюнок 1: загальний робочий процес перенаправлення

ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ ПРОЄКТІВ

Сесії з розробки проєктів були частково організовані навколо дев'яти принципів проєктування, пов'язаних з управління даними, згрупованих у три категорії по три принципи в кожній. Ці принципи наведено в Таблиці 2 нижче, а повне визначення принципів наведено для посилання в Додатку 1. Ми використали ці принципи для структурування дизайну пілотного проєкту.

Таблиця 2: Ключові принципи розробки проєктів для управління даними

Захист даних	Демократизація	Локалізація
Безпека	Відповідальність	Локалізація
Конфіденційність	Доступність	Суверенітет
Прозорість	Участь	Стійкість

Ці принципи не є подвійними, але всі існують у спектрі – наприклад, ми можемо бути більш-менш підзвітними або більш-менш прозорими. Можуть існувати суперечності між різними принципами – наприклад, найбезпечніша система – це найменш доступна система – і процес проєктування частково полягає в управлінні цими суперечностями.

Захист даних

Учасники сесій з розробки проєктів були більш чутливими до питань захисту даних, ніж у більшості гуманітарних заходів, через суворе нормативно-правове середовище в Україні. Існують також занепокоєння, характерні для операційного середовища навколо таких областей, як, наприклад, чоловіки, які підлягають призову, і можуть забажати, щоб їхні дані не передавалися уряду. Існує також питання про те, як обробляти дані, зібрані або пов'язані з територіями, які наразі знаходяться поза контролем українського уряду або нещодавно були знову повернені під контроль українського уряду.

Учасники звернули особливу увагу на два питання:

1 Згода. Учасники заявили, що загальна згода неможлива згідно з українським законодавством, і що державна політика та форми згоди для механізму перенаправлення мають визначати назви організацій, які отримають перенаправлення. Тому для додавання нового партнера з перенаправлення потрібно буде повернутися до постраждалої особи та попросити поширити її згоду на цього нового партнера, що може бути складним і дорогим у великомасштабному проєкті фінансової допомоги. Перед запуском пілотної команди необхідно буде уточнити характер інформованої згоди в Україні в обговоренні з уповноваженими із захисту даних у пілотних НУО. Здається малоімовірним, що немає обхідного шляху цієї проблеми – або юридичного у формулюванні згоди, або технічного, який міг би спростити нове звернення до окремих бенефіціарів для продовження згоди, наприклад, через канал обміну повідомленнями. Якщо пілотний проєкт працює з існуючим консорціумом, форми згоди якого охоплюють усіх його членів, це буде менш гостра проблема.

2 Обмін даними. Був консенсус, що переговори про угоди про обмін даними займають надто багато часу, особливо коли залучені організації ООН. Будь-яка угода про обмін даними, необхідна для пілотного проєкту швидше за все повинна базуватися на конкретних потребах самого процесу перенаправлення. Це вимагатиме від організацій-учасниць узгодити мінімальний обсяг даних, необхідних для перенаправлення, і описати спеціальний стандарт даних, що визначає назви полів і формати, на яких базуватиметься пілотний проєкт. Існуючі угоди про обмін даними можна продовжити (навіть якщо лише на тимчасовій основі), щоб охопити пілотний проєкт, а не намагатися розробити нові угоди. Пілотний проєкт і будь-яка платформа, яку він розробляє, забезпечуватимуть принаймні той самий рівень захисту даних, що й організації-учасники.

Демократизація

Доступність

Доступність наших систем має вирішальне значення для розширення можливостей отримувачів допомоги. Виникнення цього проєкту в дискусіях навколо перенесення даних відображає це. Передбачається, що портативність даних збільшує автономію, доступну для отримувачів допомоги, дозволяючи їм контролювати власні дані та передавати свої дані між організаціями. Хоча наразі одержувачі допомоги не надсилають багато запитів щодо даних, якими володіють гуманітарні НУО, це змінюється, що відображено в повідомленнях, які ми чули з України, про те, що окремі особи вимагали від НУО видалити їхні персональні дані.

Коли одержувачі допомоги не можуть зазирнути всередину наших систем «чорної скриньки», їм часто бракує інформації, яка б дозволила їм зробити більш обґрунтований вибір або принаймні знати, чи надійде до них допомога і коли. Учасники дизайну повідомили, що отримували багато запитів від потенційних одержувачів щодо роз'яснень щодо того, чи були вони прийняті до конкретної програми; НУО використовують низку каналів для зв'язку, включаючи електронну пошту, програми для обміну повідомленнями (такі як WhatsApp і Viber) і (зокрема) кол-центри, обслуговування яких може бути дорогим і вирішувати власні проблеми.

Цифрові платформи піднімають власні проблеми доступності, які Пілотний проєкт повинен вирішити. Оскільки гуманітарні процеси стають все більш цифровими, вони збільшують шанси відчуження для вже маргінальних спільнот із меншою цифровою грамотністю. Гуманітарна спільнота має власний свій професійний лексикон, що створює додатковий мовний бар'єр для офлайн-спільнот у доступі до онлайн-сервісів.

Доступність також є основою підзвітності. Не маючи можливості зазирнути всередину «чорної скриньки», одержувачі допомоги не можуть дізнатися, чи виконуємо ми свої зобов'язання перед ними, чи порушуємо їх, і тому немає підстав притягувати нас до відповідальності. Таке розуміння, хоч і обмежене, є необхідним першим кроком до підзвітності, а це означає, що технічний дизайн систем має вирішальне значення. Один із підходів, з яким експериментувала гуманітарна спільнота, зосереджується на тому, щоб дозволити одержувачам допомоги створювати своєрідні «гаманці», у яких будуть зберігатися їхні дані. Пілотний проєкт використовуватиме інший підхід, який зосереджуватиметься на «облікових записах», які стали можливими завдяки моделі управління даними. Ці дві моделі підсумовано в **таблиці 4** нижче.

Таблиця 4: Дві моделі доступності

	Модель гаманця	Модель облікового запису
Хто відповідає за дані?	Постраждала особа	Розпорядник (управитель) даних
Де зберігаються дані?	На пристрої, який тримає постраждала особа	На платформі під керуванням розпорядника даних
Як передаються дані?	Постраждала особа дозволяє НУО отримати доступ до свого гаманця	Розпорядник даних дозволяє НУО отримати доступ до облікового запису постраждалої особи

Згідно з моделлю облікового запису, окремі НУО все одно матимуть власні дані про перенаправлення. Платформа перенаправлення, надана Data Steward, збиратиме ці дані для надання послуги перенаправлення. Дані, що стосуються окремих постраждалих осіб, зберігатимуться в індивідуальних «Облікових записах», які відповідатимуть початковому реєстраційному номеру постраждалої людини, наданому НУО та відомі постраждалій людині. Якщо вони мають можливість і зацікавленість у цьому, постраждалі особи зможуть отримати доступ до своїх облікових записів, щоб дізнатися, які НУО зберігають дані про них, і (якщо можливо) де вони знаходяться в процесі перенаправлення,

Існує можливість розширити це, надавши точці доступу контроль над їхнім обліковим записом. Спочатку буде встановлено дозвіл на обмін із партнерами-НУО на основі згоди, наданої під час збору даних. Однак точка доступу може мати доступ до свого облікового запису та мати можливість змінювати ці дозволи, якщо бажає. Потім платформа розпорядника даних сповістить НУО, яка надала ці дані, про бажання постраждалої людини.

Незалежно від остаточного дизайну пілотного проєкту, доступність передбачає, що ми сприяємо обізнаності не лише про процес або систему, що використовується, включаючи постійну інформацію про те, де зберігаються дані спільноти та як вони використовуються, а й про їхні основні права щодо доступності, включаючи доступні з чотирьох перелічених вище опцій. Така схема охоплення може також підвищити обізнаність про те, які послуги за якими критеріями доступні за перенаправленням.

Відповідальність

Підзвітність означає, що члени CCD можуть бути притягнуті до відповідальності бенефіціарами, і критично важливою метою пілотного проєкту є підвищення рівня підзвітності наших організацій.

Юридична відповідальність

У багатьох місцях юридична підзвітність гуманітарних НУО є слабкою через слабку спроможність держави. Однак, враховуючи політичний і соціальний контекст України, українські громадяни очікують, що будь-яка підзвітність має стосуватися держави як носія обов'язків. Наразі ми перевіряємо це та інші припущення за допомогою опитування спільноти, яке може надати більше інформації для пілотного проєкту.

Незважаючи на те, що всі учасники CCD мають політику захисту даних, для пілотного проєкту також знадобиться законодавча база, яка відобразить колективний характер структури управління будь-яким механізмом управління даними та колективний моніторинг через орган управління. Членів потрібно буде притягнути до відповідальності за будь-яке порушення відповідальності, але це може виявитися перешкодою, яка завадить організаціям приєднатися до проєкту, і, можливо, краще відкласти це до завершення початкового пілотного проєкту.

Деталі цього буде розроблено на першому етапі пілотного проєкту за підтримки зовнішнього консультанта. Окрім аспектів внутрішнього управління, консультант візьме до уваги нормативні вимоги в Україні, щоб забезпечити відповідність механізму управління даними та чітку юридичну відповідальність.

Якість обслуговування

Підзвітність має стосуватися не лише юридичної відповідальності, а й відповідальності щодо якості послуг, що надаються. Наразі більшість систем перенаправлення в гуманітарному секторі покладаються на міжособистісну довіру або історію спільної роботи організацій, оскільки немає центрального органу, здатного перевіряти якість послуг на національному рівні. Однак охоплення та якість послуг можуть значно відрізнятись в різних організаціях і місцях, що створює проблеми з відповідальністю.

Ця варіація може мати мало спільного з відданістю або професіоналізмом організації - наприклад, фінансування може просто закінчитися для певної послуги, - але це все одно може пошкодити довірчі відносини, які змушують людину довіряти організації їхні дані. Перенаправлення вимагають певного рівня гарантії якості, щоб бути впевненим, що організація, що приймає, може надати запитувану послугу достатньої якості, а також шляхів, за допомогою яких особа може вирішити будь-які проблеми щодо цієї послуги.

Це вимагає, щоб люди були обізнані про послуги та шляхи, тому інформація є ключовою для такого типу звітності. Загальна думка учасників полягала в тому, що гуманітарні організації не надають належної інформації постраждалим громадам і що існуючі канали недостатньо зрозумілі. Це було підтверджено опитуванням наприкінці 2022 року, яке показало, що «Три чверті опитаних людей не знають, як поставити запитання, надати відгук чи поскаржитися на допомогу та послуги, і лише деякі (7%) мали зроблено під час збору даних».³

Потенційно це можна вирішити за допомогою більш доступної системи, яка дозволяє користувачам переглядати власні дані в обліковому записі, до якого вони можуть отримати віддалений доступ. Це також може допомогти вирішити проблему, з якою зараз стикаються кол-центри, а саме, як перевірити особу абонента; Співробітники кол-центру не можуть мати доступу до особистої інформації людини, але без цієї інформації їм важко перевірити особу абонента. Система на основі облікового запису може забезпечити механізм перевірки через віддалену автентифікацію або прямий доступ.

Українська урядова платформа DIIA дозволяє громадянам зберігати ключові документи (наприклад, водійські права) у цифровій формі на смартфоні, і учасники CCD перевіряють, чи має це потенціал для інтеграції в їхні власні процеси перевірки особи. Однак ми ще не з'ясували, які саме дані потрібно завантажити в DIIA, щоб активувати його, і є питання як щодо охоплення, так і щодо безпеки платформи, на які потрібно буде відповісти, перш ніж організаціям буде зручно нею користуватися.

³ Заклик до спілкування, співпраці та готівки: сприйняття допомоги в Україні (2023) Ground Truth Solutions.

Участь

Участь бенефіціарів є важливим елементом у багатьох механізмах управління даними в усьому світі та стане величезним кроком вперед

УЧАСТЬ БЕНЕФІЦІАРІВ Є
ВАЖЛИВИМ ЕЛЕМЕНТОМ
У БАГАТЬОХ МЕХАНІЗМАХ
УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ
В УСЬОМУ СВІТІ ТА
СТАНЕ ВЕЛИЧЕЗНИМ
КРОКОМ ВПЕРЕД У
ГУМАНІТАРНОМУ СЕКТОРІ.

у гуманітарному секторі. Участь ширше залучає отримувачів допомоги, надаючи їм право голосу в процесі прийняття рішень щодо використання їхніх даних — не лише як окремих осіб, а й ширше. У випадку цього пілотного проєкту це означатиме представництво (обране чи призначене) у структурі управління розпорядника даних.

Ці представники можуть (наприклад) бути призначені з існуючих структур громади, з якими члени CCD вже співпрацюють, або запропоновані громадськими організаціями, які працюють на місцевому рівні. Ми усвідомлюємо, що через цифровий характер багатьох заходів фінансової допомоги в Україні, гуманітарній спільноті може бракувати зв'язків із цими спільнотами та каналів зв'язку, які вони могли мати в інших країнах.

Культурний контекст (згаданий у розділі «Підзвітність» вище) може вважати певні типи участі менш прийнятними, якщо громади звикли до того, що уряд бере на себе громадянські обов'язки з мінімальною «участю» цих спільнот або взагалі її взагалі немає. Крім того, в Україні є близько 3,5 мільйонів ВПО (станом на квітень 2023 року), чиї громади можуть бути недостатньо стабільними чи згуртованими для активної участі. Таким чином, точний характер участі залишається відкритим, і його повинні вирішити організації-учасники.

Локалізація

Локалізація

Локалізація вже є актуальною проблемою в Україні, де уряд уже почав підготовку до переходу гуманітарної фінансової допомоги до соціального захисту через ініціативу «Перехід». Перше засідання керівного комітету «Перехід» відбулося наприкінці березня 2023 року під головуванням Міністерства соціальної політики та мало на меті розробити технічну базу в Міністерстві для підтримки такого переходу, коли ситуація стабілізується.

Проте учасники заявили, що терміни для «Переходу» залишаються незрозумілими, поки триває війна, і що гуманітарне навантаження все ще буде, навіть після того, як більшість одержувачів буде передано українській державі. Це відносно нова вимога в гуманітарному секторі, яка вимагатиме значного планування, яке тільки розпочалося, тому потреба у перенаправленні між гуманітарними організаціями триватиме.

Суверенітет

Усі організації-учасники зберігають свої оперативні дані на серверах в Україні або в Європейському Союзі (що є прийнятною юрисдикцією для українського уряду).

Стійкість

Сталість пілотного проєкту потребуватиме постійного обговорення через нестабільний характер операційного середовища та невизначеність щодо урядових планів.

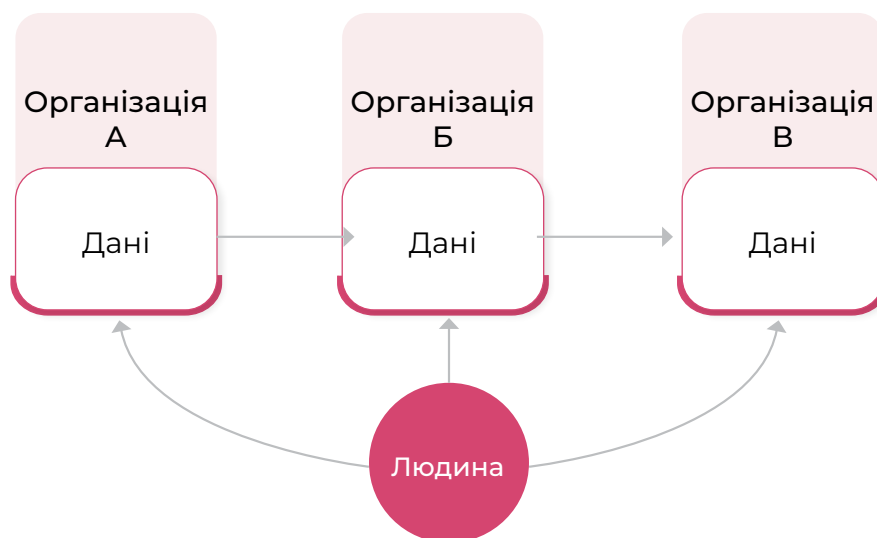
РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ

Роль

Система перенаправлення складається з трьох компонентів: сприятливого середовища, шляху перенаправлення та ключової інфраструктури і вхідних даних. Пілотний проєкт має зробити суттєвий внесок у два останніх із цих компонентів, покращуючи шлях перенаправлення в структурі управління (зокрема на етапі зворотного зв'язку з клієнтами, який потрібно розширити) та надаючи підтримку інфраструктурі та вхідним ресурсам, потенційно з розробкою платформи.

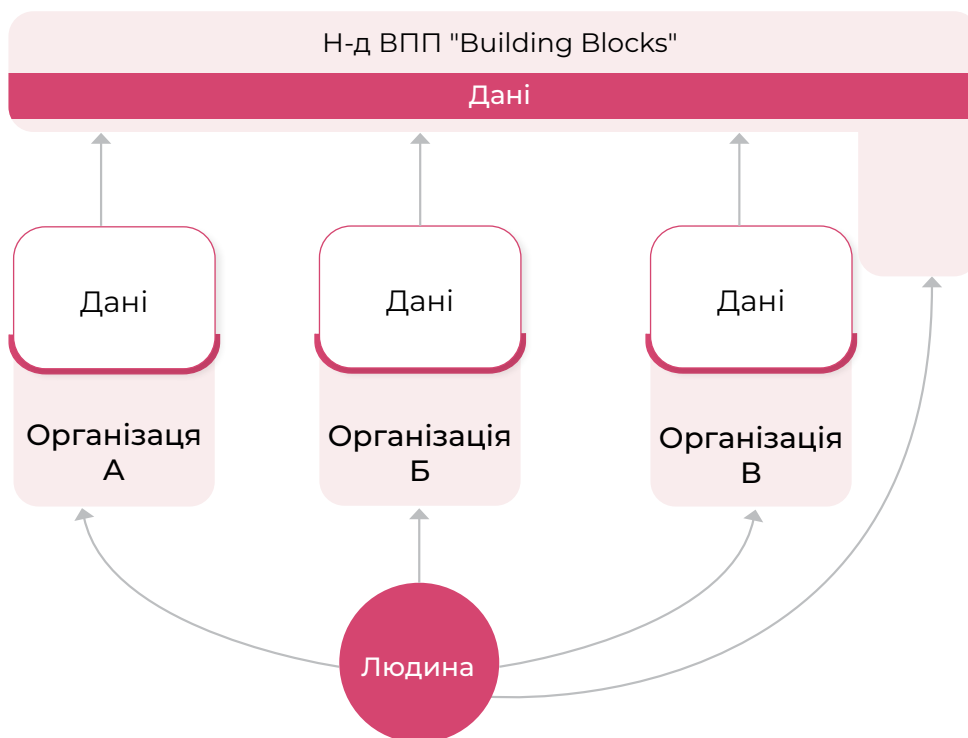
Існують різні підходи до встановлення маршруту перенаправлення; діаграми нижче є спрощеними ілюстраціями цих різних підходів. Малюнок 2 показує поточну модель перенаправлення для членів CCD, у якій дані про перенаправлення переміщуються двосторонньо між двома організаціями.

Малюнок 2: поточна модель перенаправлення

Малюнок 3 показує більш централізовану модель, у якій, наприклад, ООН або урядова організація має мандат на обробку звернень і бере на себе роль «центру обміну даними» для перенаправлень. Ця модель зараз використовується в Україні для іншої функції – дедуплікації, яка виконується платформою Building Blocks від ВПП, яка діє як центральний орган, до якого НУО подають дані.

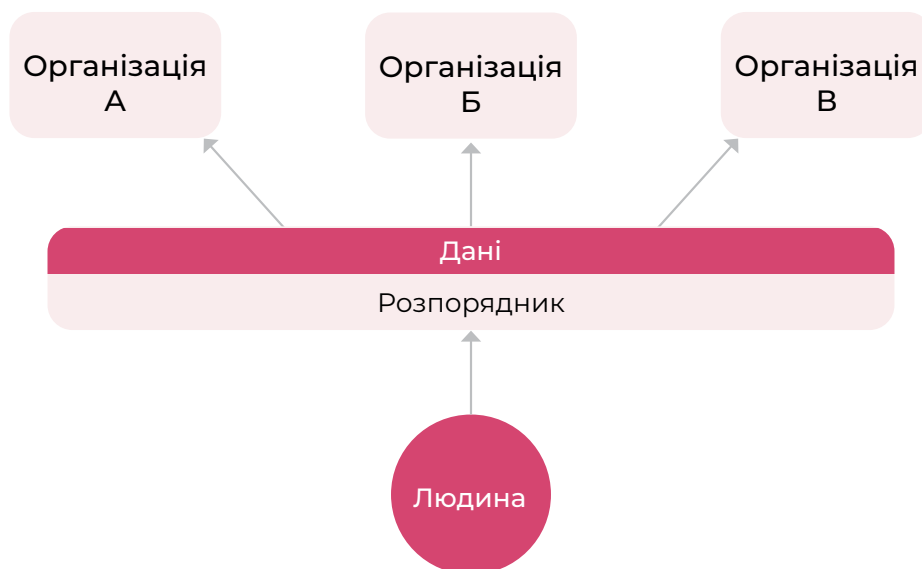
Малюнок 3: модель «Контроль та управління».

Ця функція дедуплікації висвітлює деякі проблеми з цією моделлю, коли вона не вбудована в адаптивну структуру управління. Дослідження виявили невдоволення серед НУО способом обробки дедуплікації, включаючи політичні питання про те, чому не було укладено угод про обмін даними, і практичні скарги на те, що ця форма дедуплікації не визначає, чи особи, які з'являються в Building Blocks будучи двічі зареєстрованими, двічі отримували допомогу або фактично не отримували жодної допомоги.

Ми зацікавлені в тестуванні альтернативи цим двом моделям на основі існуючої співпраці членів CCD; колективний підхід, заснований на розпоряднику даними, який бере на себе роль «клірингової палати» від імені отримувачів допомоги. Малюнок 3 показує широку форму цієї концепції в порівнянні з двома моделями, описаними вище.

Малюнок 4: модель управління даними

Пілотний проєкт повинен перевірити, чи може модель управління забезпечити принаймні таку ж якість перенаправлення, як дві інші моделі. Більшість невирішених запитань стосуються довіри: у рамках перенаправлення організація, що приймає бенефіціарів, може приймати реєстрації та/або оцінювання, проведені організацією, що надсилає бенефіціарів, чи буде потрібна повторна реєстрація у такому випадку? У контексті механізму перенаправлення, чи можемо ми відійти від двосторонньої довіри, щоб забезпечити певну форму гарантії якості щодо якості послуг? Пілотний проєкт опрацьовуватиме ці питання з існуючими членами консорціуму.

Сам пілотний проєкт сприятиме більш системному підходу до системи перенаправлення. Хоча ми самі часто встановлюємо ці системи, часто ми не маємо уявлення про те, як ми збираємося забезпечити кращий доступ до даних, щоб бенефіціари могли відстежувати процес перенаправлення або активно керувати своїми даними.

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ
ТАКОЖ МАЄ ДОДАВАТИ
ЦІННІСТЬ, НАСАМПЕРЕД
ЧЕРЕЗ ПРИНЦИПИ
РОЗРОБКИ, ПОВ'ЯЗАНІ
З ДЕМОКРАТИЗАЦІЄЮ,
ЧЕРЕЗ ЧІТКИЙ МАНДАТ
ПРЕДСТАВЛЯТИ ІНТЕРЕСИ
БЕНЕФІЦІАРІВ.

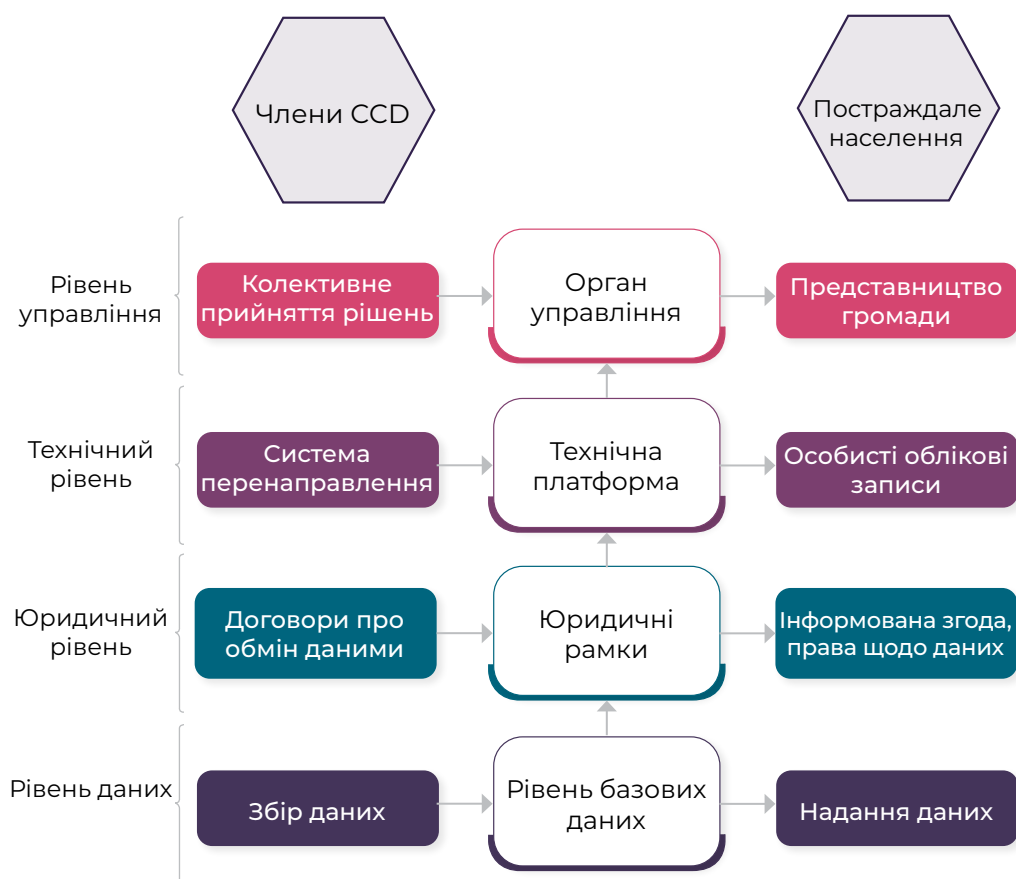
Модель управління також має додавати цінність, насамперед через принципи розробки, пов'язані з демократизацією, через чіткий мандат представляти інтереси бенефіціарів. На практиці це означає вдосконалення управління даними - спочатку колективно, а потім для окремих організацій, якщо пілотний проєкт успішно продемонструє, що підвищення підзвітності та участі допомагає покращити їхні проєкти.

Такий підхід візьме на себе тягар відповідальності за організацію та управління перенаправленнями від організацій-учасниць, ставши спільною відповідальністю, причому жодна організація не має монополії, а підзвітність створюється за допомогою таких механізмів. Якщо пілотний проєкт додатково створює платформу, яка ґрунтується на облікових записах, це також забезпечить платформу для перенесення даних, оскільки він містить колективний реєстр і може відповідати на запити щодо перенесення від організації-учасника або суб'єкта даних.

Форма

Ми розробили таку модель як основу (Малюнок 4 нижче), де є чотири рівні: рівень даних, юридичний рівень, технічний та рівень управління. Під час проєктування та реалізації необхідно розглянути всі чотири рівні, зокрема, щоб переконатися, що різні групи зацікавлених сторін можуть взаємодіяти з кожним рівнем.

Малюнок 4: модель пілотного проєкту щодо перенаправлень

КЛЮЧОВЕ ПИТАННЯ
ПРОЄКТУВАННЯ
ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЯКИЙ
ПОСЕРЕДНИК ПОТРІБЕН
ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЦЬОЇ
ФУНКЦІЇ ТА ЯК ЙОГО
СЛІД НАЛАШТУВАТИ.
ЗАМІСТЬ СТВОРЕННЯ
НОВОЇ ЮРИДИЧНОЇ
ОСОБИ МИ ПРОПОНУЄМО
«ВІРТУАЛЬНОГО»
РОЗПОРЯДНИКА ДАНИХ
(НА ВІДМІНУ ВІД ОКРЕМОЇ
ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ), ЯКА
БАЗУЄТЬСЯ НА НАЯВНИХ
СТРУКТУРАХ ДЛЯ
НАДАННЯ ДОДАТКОВОЇ
ЦІННОСТІ.

найважливіша частина. Технічний рівень не обов'язково вимагає, щоб усі використовували ту саму платформу для досягнення сумісності, необхідної для функціонування проєкту; хоча це може включати розробку нової платформи, обмін даними може здійснюватися, наприклад, через API або (що більш імовірно в цьому випадку), коли керування здійснюється колективно.

Ключове питання проєктування полягає в тому, який посередник потрібен для виконання цієї функції та як його слід налаштувати. Замість створення нової юридичної особи ми пропонуємо «віртуального» розпорядника даних (на відміну від окремої юридичної особи), яка базується на існуючих структурах для надання додаткової цінності. Структура має бути об'єднаною, а не централізованою, тобто будь-яке провідне агентство, яке розміщує механізм розпорядника даними, діє не як орган влади, а як розпорядник від імені організацій-учасниць та від імені одержувачів допомоги.

Варто зазначити, що технічний рівень — це лише одна частина проєкту, і зазвичай не

Розробка різних сфер

Рекомендації зацікавлених сторін

Група зацікавлених сторін	Рекомендація
Місцеві громади	Пілотний проєкт має залучати місцеві громади, але найкращий підхід невідомий. Зараз ми замовляємо опитування, щоб краще зрозуміти сприйняття спільноти того, як використовуються їхні дані, і продовжуватимемо обговорення з членами CCD.
Міжнародні та національні НУО	Пілотний проєкт повинен співпрацювати з існуючим консорціумом для підтримки їхньої системи перенаправлення, спираючись на існуючу довіру для покращення управління даними за допомогою фінансування CCD.
Організації ООН	Пілотний проєкт має зосередитися на своїх складових НУО, але він буде співпрацювати з організаціями ООН, щоб переконатися, що обидві групи зацікавлених сторін отримають вигоду від результатів пілотного проєкту.
Органи управління	Пілотний проєкт не повинен залучати урядові установи на початкових етапах, але повинен забезпечити його повну узгодженість з будь-якими державними планами щодо гуманітарного переходу.
Приватні компанії	Пілотний проєкт має включати приватні компанії лише в тому випадку, якщо сторонній підрядник потрібен для виконання технічних вимог, які не можуть бути виконані членами CCD.

Сфера	Короткий опис	Примітки
Дані	Наявні дані, які вже зібрані організаціями-учасниками.	<p>На пілотному етапі організації-учасники повинні зберігати власні дані для оперативних цілей (наприклад, внутрішнього моніторингу), але також об'єднуватимуть їх на платформі для двох цілей:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 процес перенаправлення 2 надання клієнтських рахунків <p>Пілотний проєкт має зберігати об'єднані дані на серверах або в Україні, або в Європейському Союзі. Довгострокова мета полягає в тому, щоб перевірити, чи можемо ми перейти від двосторонніх до колективних механізмів перенаправлення та від індивідуального до колективного управління даними.</p> <p>Учасники пілотного проєкту повинні зробити свої стандарти даних і процеси максимально відкритими, щоб забезпечити їх врахування під час планування локалізації через Перехід. Пілотний проєкт має бути щонайменше двомовним (англійською та українською) у своїх загальнодоступних компонентах та в будь-якій опублікованій документації.</p>

Сфера	Короткий опис	Примітки
Юридична	Узгоджені політики та процеси, необхідні для надання перенаправлень.	<p>Пілотний проєкт забезпечить принаймні той самий рівень захисту даних, що й організації-учасники. Йй потрібно буде продовжити або розширити існуючий DSA (Digital Signature Algorithm – криптографічний алгоритм з використанням відкритого ключа для створення електронного підпису), щоб ефективніше сприяти перенаправленню, дотримуючись законодавства України.</p> <p>Пілотний проєкт перегляне вимоги до інформованої згоди згідно з українським законодавством, щоб усунути обмеження, висунуті учасниками проєкту, з можливістю нових форм згоди спеціально для звернень.</p> <p>Пілотний проєкт проведе просту оцінку ризику, щоб визначити та врахувати конкретні проблеми, що викликають занепокоєння (наприклад, передачу даних про чоловіків призовного віку).</p>
Технічна	<i>Апаратне та програмне забезпечення, необхідне для виконання функції перенаправлення, а також будь-які протоколи, необхідні для обміну даними.</i>	На відміну від дедуплікації, не існує узгодженого «процесу перенаправлення» CCD, який можна використовувати як основу для розробки. Пілотний проєкт має використовувати загальний процес перенаправлення, описаний у цьому документі, як відправну точку для технічного розвитку.

Сфера	Короткий опис	Примітки
Технічна (продовження)		<p>Організації-учасники повинні підтвердити загальний процес перенаправлення та узгодити мінімальний обсяг полів даних, необхідних для перенаправлення. Для того, щоб забезпечити дотримання належної практики, ця угода щодо полів даних повинна ґрунтуватися на існуючих інструкціях, виданих, наприклад, для перенаправлення захисту в Україні.</p> <p>Основна технічна вимога полягає в тому, що для обробки даних перенаправлень буде потрібна платформа обробки зашифрованих даних, яка буде розроблена на наступному етапі пілотного планування, швидше за все, з використанням існуючих можливостей учасників CCD.</p>

Сфера	Короткий опис	Примітки
Управління	<p>Угоди та структури, які визначають, як зацікавлені сторони ставляться одна до одної та колективно приймають рішення – сам механізм управління.</p>	<p>Саме цей рівень відрізняє пілотний проєкт від інших ініціатив. Ми пропонуємо, щоб пілотний проєкт тісно співпрацював з одним із існуючих консорціумів (включаючи як членів CCD, так і не членів CCD), які вже планують або встановлюють системи перенаправлення.</p> <p>Такому консорціуму можна запропонувати «віртуального» розпорядника даних, розширивши існуючі робочі відносини, щоб включити спільний і демократичний процес прийняття рішень щодо використання об'єднаних даних. Розпорядника має приймати один із членів консорціуму, який не матиме повноважень над іншими членами, але повинен діяти як розпорядник від імені організацій-учасників та одержувачів допомоги.</p> <p>Цей розпорядник буде створений за допомогою документів управління, які будуть розроблені на наступному етапі пілотного планування. Ці документи мають вимагати встановлення каналів зв'язку з громадами щодо процесу перенаправлення та їхніх прав. Якщо можливо, цей рівень має також передбачати участь у процесі прийняття рішень представників громади, призначених членами CCD, які працюють з ними, або представлених громадськими організаціями.</p>

ДОДАТОК 1:

Визначення принципів проєктування

9 принципів дизайну керування даними

Принцип	Визначення	Джерело
Група захисту даних		
Безпека	Безпека даних — це практика захисту цифрової інформації від несанкціонованого доступу, пошкодження чи крадіжки протягом усього життєвого циклу.	https://www.ibm.com/topics/data-security
Конфіденційність	Конфіденційність даних... — це сфера захисту даних, яка стосується належного поводження з конфіденційними даними... відповідно до нормативних вимог, а також захисту конфіденційності та незмінності даних.	https://www.snia.org/education/what-is-data-privacy
Прозорість	Прозорість даних дає клієнтам змогу заглянути всередину того, як їхні дані збираються та використовуються... клієнти повинні знати, навіщо вам потрібні їхні дані, як збирається їхня інформація, де вона зберігається та як захищається.	https://blog.hubspot.com

Принцип	Визначення	Джерело
Група демократизації		
Відповідальність	«Підзвітність перед постраждалими людьми — це зобов'язання гуманітаріїв використовувати владу відповідально: брати до уваги людей, яким ми прагнемо допомогти, давати їм звіт і нести відповідальність».	https://www.unocha.org/themes/accountability-affected-people
Доступність	«Суб'єкт даних має право отримати від контролера підтвердження того, чи обробляються персональні дані, що стосуються його чи неї, і, якщо це так, доступ до персональних даних і [пов'язаної] інформації».	https://gdpr-info.eu/art-15-gdpr/
Участь	Ефективна «участь» людей, які постраждали від гуманітарних криз, ставить потреби та інтереси цих людей у центр прийняття гуманітарних рішень, активно залучаючи їх до всіх процесів прийняття рішень».	https://interagency-standingcommittee.org

Принцип	Визначення	Джерело
Група локалізації		
Локалізація	Процес надання гуманітарного реагування частково або повністю на національному та/або місцевому рівні, добре обізнаному з потребами та соціокультурним контекстом регіону, що переживає кризу».	https://resourcecenter.undac.org
Суверенітет	Розуміння того, що дані зберігаються за межами країни перебування організації та підпадають під дію законів країни, де зберігаються дані».	https://purdue.edu/critical-data-studies
Стійкість	Здатність організації або групи організацій продовжувати свою роботу в майбутньому після завершення безпосередньої тривалості проекту.	https://proposalsforngos.com/what-is-project-sustainability/

ЗВІТ ПРО ПРОЦЕС ПРОЄКТУВАННЯ
пілотний проєкт управління даними CCD Україна

www.collaborativecash.org